

Ansaitsematon armo

Katri Kuusikallion saarna 20.2.2011 Järvenpään kirkossa

Miten tuo käsite onkaan samalla niin itsestään selvä ja niin vaikea. Uskon tasolla se on kaiken lähtökohta, järjen tasolla sitä ei voi selittää.

Elämme nykyaikana syvästi järjen ja tiedon kulttuurissa. Odotamme yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta, eikä siinä ole mitään kummallista. Meille opetetaan, että hyvät asiat pitää ansaita. Meidän kuuluu ansaita toisten ihmisten kunnioitus ja ystävyys, saamme palkkaa sananmukaisesti ansiotyöstä tai ainakin jotain etua tehtävistämme, sen verran kuin ansaitsemme.

Mitä Jeesuksen sanat: ensimmäiset tulevat viimeisiksi, viimeiset ensimmäisiksi? ...voisivat tarkoittaa nykyajassa? Eivät kuitenkaan varmaan sitä, että rikollinen palkitaan kunniamerkeillä ja toisista piittaamaton ihminen nimitetään johtajaksi ja vaikeuksissa oleva hyvä työntekijä irtisanotaan? Tosin kaikkea tuotakin tapahtuu tosielämässä. Mutta käytöshän on meistä epäoikeudenmukaista.

Mutta Ansaitsematon armo -käsite onkin uskon kieltä. Se on Jumalan todellisuutta. Se liittyy Jumalan ja ihmisen suhteeseen ja sitä kautta ihmisten väliseen elämään ja yhteiskuntaan.

Jumala rakastaa meitä ihmisiä ehdoitta. Jumala rakastaa sellaisella tavalla, että sen ymmärtämiseen ei järkemme riitä. Päinvastoin, se on aivan järjetöntä. Vaikka Jumala jää aina myös salatuksi, Jumalan rakkaus ei ole jotain kaukaista jossain. Jumala on tullut Jeesuksessa myös elämään ihmisen elämän. Hän on rakastanut, kärsinyt, hävennyt, iloinnut, tullut hylätyksi kuin me. Hän on kuollut, mutta vain hän on voinut kuolemallaan voittaa kuoleman ja synnin vallan, ja hän on tehnyt sen meidän vuoksemme.

Kuolemasta puheenollen. Tyttäreni luki äskettäin kansanterveystieteen oppikirjaa. Hän kysyi, onko minusta ihmisen elämän laatu siinä, että ihminen elää pitkään? Järkipuoleni alkoi kehittää vastauksia: pitkäikäisyys on paljolti kiinni perintötekijöistä ja elämäntavoista. Mitä laatu on? Elämän tarkoituksellisuutta ja onnellisuutta mitataan tutkimuksissa monin tavoin. Samaan aikaan koin, että tästä puuttuu jotain keskeistä. Tulin uskon ulottuvuuteen: Jokainen ihmisen elämä on ansaitsematonta armoa. Jumala on tarkoittanut jokaisen ihmisen tänne maailmaan elämään juuri oman elämänsä. Jumalan rakkautta ei voi ansaita, se tulee osaksemme iästä ja kokemuksista huolimatta. Taivaan valtakunnan tuleminen jo maan päälle tarkoittaa tietynlaista ajattomuutta. Siinä ei tarvitse varmistella paikkaansa, ja arvoaan. Täydellinen arvo Jumalan silmissä vain on.

Päivän raamatun kertomuksessa Pietari ei tosin kiitä elämästään ja pidä sitä ansaitsemattomana armona. Päinvastoin hän kuulostaa katkeralta mieheltä. Hän sanoo Jeesukselle: ”Me olemme luopuneet kaikesta ja seuranneet sinua. Mitä me siitä saamme?” Pietarin tokaisu on tutun inhimillinen. Jeesus, me olemme uhranneet vuoksesi näin paljon, kuinka korkealle asetat meidät arvojärjestyksessä, mitä ansaitsemme? Ensinnäkin, opetuslapset edelleen odottivat maanpäällisen, uuden valtakunnan syntyä. Olihan luonnollista odottaa Jeesukselta palkkioksi uskollisuudesta

valtion johtopaikkoja. Toiseksi, opetuslapset olivat todella uhranneet paljon. He olivat lähteneet seuraamaan Jeesusta köyhinä, joutuneet kauaksi perheistään ja suvuistaan. He eivät koskaan tienneet etukäteen Jeesuksen oikuista, mitä seuraavaksi tulisi tapahtumaan. He olivat olleet Jeesukselle väsymykseen saakka uskollisia.

Silti, vaikka he saivat olla Jeesuksen seurassa, heidän näkynsä kaiken tuon tarkoituksesta ajoittain hämärtyi. Niinhän käy meillekin helposti. Jumitumme ja keskitymme epäolennaisuuksiin.

Seuraava tarina kertoo tästä papin näkökulmasta: Pappi ja linja-autonkuljettaja kuolivat. He tulivat taivaan portille. Pyhä Pietari päästi linja-autonkuljettajan portista sisään, mutta pappia hän pyysi odottamaan. Pappi kiivastui ja selitti, että hän sentään oli pappi ja oli saarnannut koko ikänsä, jolloin Pietari sanoi: - Kun sinä, pappi, saarnasit, kaikki vain nukkuivat. Kun tuo linja-autonkuljettaja ajoi, kaikki rukoilivat.

Uskon todellisuus on aina paradoksaalista. Jumala haluaa antaa meille turvaa, mutta myös vaaraa. Virren sanat kertovat: Anna; Kristus rohkeutta mennä maastoon tiettömään, jossa merkkejä en tunne, vaille vastausta jään. Juuri siellä sinuun juurrun, vastuuseen viet laajempaan, taikka suostun vähimmässä uskollinen olemaan.

Armon todellisuus vie ihmeellisesti ihmisten luo, joita ei muuten olisi kohdannut ja tilanteisiin, joista ei olisi voinut kuvitella löytävänsä itsensä ja herättää halun vaikuttaa epäoikeudenmukaisuuksiin.

En malta olla tässä yhteydessä kertomatta pientä hetkeä, mikä tapahtui toissapäivänä. Mietin tätä saarnaa ja ajoin Järvenpään keskustassa autolla, äkkiä edessäni seisoivat bussit poikittain. Sen kuljettaja yritti kääntää bussia ympäri ja siinä, aivan silmiäni edessä, bussin kyljessä luki suurin kirjaimin: Riskimatkat. Se oli tuon bussifirman humoristinen nimi. Minusta se oli hyvä ilmaus ja minulle se jäi mieleen.

Riskimatka voi alkaa vaikkapa siitä, että noudattaa Jeesuksen kehotusta: Mene ja anna rahasi köyhille. Nimittäin ennen tämän päivän raamatun kertomuksen tapahtumia kerrotaan, että rikas mies tuli Jeesuksen luo, ja kysyi, mitä hänen pitää tehdä, että hän saisi iankaikkisen elämän. Jeesus sanoi: mene ja myy kaikki, mitä sinulla on, ja anna rahat köyhille. Tule sitten ja seuraa minua. Riskimatka sisältää varmasti aina ainakin jostain luopumista.

Usko ei ole omaa työtämme. Se on Pyhän Hengen työtä meissä. Mutta sen vaikuttamina Jumala lähettää meidät toimimaan maailmaan hänen käsinään, jalkoinaan ja sydämenään. Ja usein on niin, että tarttis tehdä jotain käytännössäkin. Ei pidä antaa periksi Pietarin tavoin kysymyksille, monesko minä sitten olen tai unelmoida, että saisi Jeesuksen mystisten sanojen mukaisen satakertaisen palkkion taivaassa. Sillä vaikka tekstissä verrataan ihmisiä, meidän ei kuulu niin tehdä. Hän on Jeesus, joka niin tekee. Jeesus näkee itse kunkin sydämen todellisuuden.

Uimahallissa myös toissapäivänä huomioni kiinnittyi eläkeläisnaisiin, kun yksi heistä korotti ääntään ja sanoi: Täällähän ihan tapellaan. Toinen sanoi osittaen kolmatta: Niin, kun tuo ensin

kuljettaa minua ympäri kaupunkia autollaan, ja sitten vielä antaa leipää, ja käskee viedä kotiin. Sitä tässä vastustin, mutta kiitos nyt kuitenkin.

Virren sanat kertovat: Sinä Jeesus vallasta riisuuduit ja suostuit nöyryyteen. Isän tahdon täyttäen antauduit maan kaikkeen köyhyyteen. Sido, Jeesus nyt minut itseesi, suo usko ja rakkaus. Ota kaikki voimani käyttöösi, luo matkaan tarkoitus.